

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Навчально-науковий інститут філології та журналістики

*Кафедра слов'янської і германської філології
та перекладу*

УКРАЇНСЬКА МОВА В РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА

**Інструктивно-методичні матеріали
до обов'язкової освітньої компоненти
для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська»**

Житомир – 2024

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол №8 від 26 квітня 2024 року)*

Рецензенти:

Ольга ЗАГОРОДНЯ – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Галина ВЕСЕЛЬСЬКА – кандидат філологічних наук, викладач-методист ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»;

Наталія АСТРАХАН – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри, завідувач кафедри германської філології та зарубіжної літератури Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Укладачі:

Тетяна НЕДАШКІВСЬКА – кандидат філологічних наук, професор, зав. кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Алла ПРИЙМАК – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Катерина ЯРИНОВСЬКА – викладач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

У 45

УКРАЇНСЬКА МОВА В РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА: інструктивно-методичні матеріали до обов'язкової освітньої компоненти для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» / укладачі: Недашківська Т. Є., Приймак А. М., Яриновська К. Т. Житомир, 2024. 61 с.

Запропоновані інструктивно-методичні матеріали систематизують підходи до опануванні дисципліни як під час аудиторної роботи за керівництвом викладача, так і в самостійному опрацюванні питань курсу. Вони містять основні теоретичні та практичні питання, що формують компетентності перекладача з іноземних мов на українську.

Ці матеріали розроблено для вивчення освітньої компоненти «Українська мова в роботі перекладача» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська», а також можуть бути використані філологами інших спеціалізацій.

У посібнику епізодично використаний ілюстративний та текстовий матеріал, наявний у відкритому доступі в джерелах Інтернет.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
I. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	
«УКРАЇНСЬКА МОВА В РОБОТІ ПЕРЕКЛАДАЧА».....	8
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	9
III. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ	
ЗАНЯТЬ	12
Модуль 1. Комунікативні стратегії і тактики в різних ситуаціях міжкультурного спілкування	12
Модуль 2. Норми української літературної мови в роботі перекладача	Ошибка!
Закладка не определена.	
IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	18
V. ЗАЛІКОВИЙ ПРОЄКТ	20
VI. ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	21
VІІ. ОЦІНЮВАННЯ	57
VІІІ. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ЖДУ	58

ПЕРЕДМОВА

Програма вивчення освітньої компоненти “Українська мова в роботі перекладача” для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі **Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська.**

Предмет вивчення освітньої компоненти – комунікативні стратегії і тактики в різних ситуаціях міжкультурного спілкування та норми української літературної мови в роботі славіста-перекладача.

Міждисциплінарні зв’язки:

«Практика перекладу», «Виробнича практика славіста-перекладача», які здобувач опановує паралельно з вивченням цієї освітньої компоненти згідно зі структурно-логічною схемою освітньої програми.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Комунікативні стратегії і тактики в різних ситуаціях міжкультурного спілкування.

Модуль 2. Норми української літературної мови в роботі перекладача.

1. Мета, завдання та результати навчання

1.1. Мета вивчення освітньої компоненти:

сформувати систему знань про комунікативні стратегії, їхнє ефективне застосування в міжкультурному спілкуванні, а також закріпити вміння використовувати норми сучасної української літературної мови в роботі славіста-перекладача.

1.2. Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- закріпити в студентів теоретичні знання в галузі комунікації й комунікативної лінгвістики;
- виробити вміння планувати й коригувати свою мовленнєву поведінку в різних комунікативних ситуаціях;
- навчитися використовувати різні тактики для реалізації обраної комунікативної стратегії;
- грамотно й доречно використовувати українську літературну мову для реалізації своїх комунікативних інтенцій, зокрема й у професійній діяльності;
- поглибити відомості про мовленнєвий етикет у різних сферах людської діяльності;

- за допомогою відповідних стратегій навчитися ефективно налагоджувати мовний контакт, долати комунікативні бар'єри, розв'язувати комунікативні конфлікти;
- поглибити відомості про діловий і науковий стилі української мови.

1.3 Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності

Змістовно освітня компонента спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі 03 Філологія професійної діяльності

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

СК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та / або інноваційних розробок у галузі

філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК 9. Здатність компресувати різноманітні за змістом та жанром тексти державною та іноземною мовами, виділяючи основну інформацію, з використанням різних методів реферування та анотування.

СК 10. Здатність ефективно застосовувати перекладацькі трансформації (компресія, компенсація, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, описовий переклад.

Програмні результати навчання

ПР 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПР 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПР 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПР 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПР 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Soft skills:

- креативне мислення; - управління інформацією; - вміння приймати рішення та формулювати власну думку; - презентаційні навички; - самоорганізація та самонавчання.

Освітня компонента «Українська мова в роботі перекладача» включена до начального плану на 2-ому курсі, в 3-ому семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 120 годин, 4 кредити ECTS.

Форма проведення занять: лекції та практичні. Форма контролю: **залік**.

*Студент як суб'єкт, який ЗДОБУВАЄ вищу освіту з магістерською кваліфікацією, може набути зазначені загальні та спеціальні компетентності та сформувавши програмні результати навчання в синтезі *hard skills* та *soft skills*, якщо половину часу з чотирьох кредитів інтерактивно працюватиме в аудиторії разом з викладачем і колегами, а половину – самостійно формуватиме та шліфуватиме власні знання, вміння та навички.*

Рекомендації для такої роботи представлені в наших інструктивно-методичних матеріалах.

I. Структура освітньої компоненти

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		Лекції	Практичні/Семинарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні заняття		Лекції	Практичні/Семинарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні заняття
Модуль I. Комунікативні стратегії і тактики в різних ситуаціях міжкультурного спілкування												
Тема 1. Тактико-стратегічний арсенал мовної комунікації	14	2	4		8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Світська й ділова комунікація. Етика і психологія мовленнєвої поведінки	14	2	4		8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Комунікативні бар'єри. Комунікативні конфлікти. Комунікативні девіації	14	2	4		8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Міжкультурна комунікація. Комунікативна специфіка перекладацької діяльності	14	2	4		8	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	56	8	16		32	-	-	-	-	-	-	-
Модуль II. Норми української літературної мови в роботі перекладача												
Тема 5. Норма як ознака літературної мови	14	2	6		6	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Норма в роботі перекладача-славіста	28	4	12		12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Культура усного та письмового мовлення перекладача-славіста	22	2	10		10	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	64	8	28		28							
Разом годин	120	16	44		60	-	-	-	-	-	-	-

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Модуль 1. Комунікативні стратегії і тактики в різних ситуаціях міжкультурного спілкування.

Тема 1. Тактико-стратегічний арсенал мовної комунікації

Мова як основний засіб спілкування. Функції мови. Спілкування і комунікація: спільне й відмінне. Комунікаційні системи. Мова як комунікаційний код. Знакова організація мови як системи кодування інформації. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Паралінгвістика. Проксеміка. Кінесика. Співвідношення між вербальною та невербальною в комунікативному акті.

Термінологічне наповнення понять «стратегія» і «тактика» в лінгвістиці. Типи комунікативних стратегій. Комунікативні стратегії і тактики окремих типів дискурсу – педагогічного, наукового, інтернет-дискурсу та ін. Стратегії і тактики міжособистісного спілкування.

Тема 2 . Світська й ділова комунікація.

Етика і психологія мовленнєвої поведінки

Основні механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, рефлексія, атракція, децентрація, каузальна атрибуція). Соціальні стереотипи й установки на сприйняття. Уміння слухати – запорука успішної комунікації. Види слухання: погане, відсутність слухання, нереклексивне, рефлексивне, емпатичне. Прийоми правильного слухання. Культура слухання. Максими спілкування (за П. Грайсом): максими якості, кількості, доречності, смислу; престижності, екзотизму, естетики тощо.

Мовленнєвий і діловий етикет. Нетворкінг. Світська бесіда. Уміння задавати питання. Проведення переговорів. Етика спілкування по телефону та в інтернеті. Імідж людини. Харизма. Емоційна складова мовленнєвої комунікації. Гендерний аспект спілкування. Соціальні ролі та рольова поведінка людини.

Тема 3. Комунікативні бар'єри. Комунікативні конфлікти.

Комунікативні девіації

Поняття про комунікативні бар'єри. Типологія комунікативних бар'єрів. Причини виникнення комунікативних бар'єрів. Стереотипи в комунікації. Засоби профілактики й подолання комунікативних бар'єрів.

Сутність поняття «конфлікт». Типи конфліктів та причини їх виникнення. Основні різновиди конфліктогенів. Типи конфліктних особистостей. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Методи поліпшення взаємин шляхом удосконалення механізмів комунікативної взаємодії.

Поняття «комунікативна невдача» в прагмалінгвістичному аспекті. Класифікація комунікативних невдач. Основні причини виникнення

комунікативних невдач. Шляхи подолання комунікативних невдач.

Тема 4. Міжкультурна комунікація.

Комунікативна специфіка перекладацької діяльності

Комунікативна особистість, мовна особистість, homoloques: змістове наповнення термінологічних понять. Структура мовної особистості: комунікативна, соціометрична, психологічна, соціоінтерактивна, мовна, мовленнєво-риторична, національно-культурна складові. Моделі опису комунікативної поведінки особистості. Комунікативний паспорт учасників спілкування.

Етноспецифіка комунікативної поведінки. Аспекти мовного коду в міжкультурній комунікації. Національно-культурні особливості мовленнєвого етикету. Комунікативні табу. Національно-культурна специфіка максим спілкування. Невербальні особливості міжкультурної комунікації.

Комунікативні якості мовлення.

Модуль 2. Норми української літературної мови в роботі перекладача.

Тема 5. Норма як ознака літературної мови

Загальнонародна та літературна українська мова. Норма як ознака літературної мови. Історія формування української літературної мови. Різновиди норми. Динаміка розвитку норми.

Тема 6. Норма в роботі перекладача-славіста

Дотримання лексичних норм в роботі перекладача-славіста.

Дотримання фонетичних норм в роботі перекладача-славіста.

Дотримання граматичних норм в роботі перекладача-славіста.

Дотримання стилістичних норм в роботі перекладача-славіста.

Тема 7. Культура усного та письмового мовлення перекладача-славіста

Культура усного та письмового мовлення перекладача-славіста.

III. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Тактико-стратегічний арсенал мовної комунікації (4 години)

Мета: системно розглянути роль мови в комунікаційному акті з урахуванням стратегій і тактик поведінки мовця у спілкуванні.

Опорні поняття: мова, спілкування, комунікація, комунікативний акт, комунікаційна система, вербальні та невербальні засоби комунікації, стратегії й тактики комунікації.

План теоретичного викладу:

1. Мова як основний засіб спілкування. Функції мови.
2. Спілкування vs комунікація: спільне й відмінне. Комунікаційні системи.
3. Знакова організація мови як системи кодування інформації.
4. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Паралінгвістика. Проксеміка. Кінесика. Співвідношення між вербалікою та невербалікою в комунікативному акті.
5. Термінологічне наповнення понять «стратегія» і «тактика» в лінгвістиці. Типи комунікативних стратегій. Комунікативні стратегії і тактики окремих типів дискурсу – педагогічного, наукового, інтернет-дискурсу та ін.
6. Стратегії і тактики міжособистісного спілкування.

Практична робота:

- знайти в інформаційних джерелах приклади застосування перекладачами з іноземних мов на українську стратегій і тактик, проаналізувати та продемонструвати їх.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

Тема 2 . Світська й ділова комунікація українською мовою. Етика і психологія мовленнєвої поведінки (4 години)

Мета: сформувати знання про специфіку комунікації в різних мовленнєвих ситуаціях, уміння розпізнавати типи мовленнєвої поведінки носіїв

української мови й аналізувати навички власної мовленнєвої поведінки.

Опорні поняття: мова, комунікація, комунікант, мовець vs слухач, етикет, діловий етикет, переговори, етикет перекладача.

План теоретичного викладу:

1. Основні механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, рефлексія, атракція, децентрація, каузальна атрибуція).
2. Соціальні стереотипи й установки на сприйняття. Уміння слухати – запорука успішної комунікації.
3. Види слухання: погане, відсутність слухання, нерефлексивне, рефлексивне, емпатичне. Прийоми правильного слухання. Культура слухання.
4. Максими спілкування (за П. Грайсом): максими якості, кількості, доречності, смислу; престижності, екзотизму, естетики тощо.
5. Діловий етикет (загальні поняття).
6. Мовленнєвий етикет та імідж носія української мови (загальні поняття).
7. Гендерний аспект спілкування. Соціальні ролі та рольова поведінка людини.

Практична робота:

- нетворкінг: симуляція світської бесіди (із самостійно запропонованої теми) з носієм польської мови;
- симуляція мовної поведінки перекладача з польської на українську мову під час ділових переговорів з іноземними партнерами;
- запитання різних типів у перекладі з польської на українську мову;
- ділова телефонна розмова перекладача-славіста.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

**Тема 3. Комунікативні бар'єри. Комунікативні конфлікти.
Комунікативні девіації (4 години)**

Мета: сформувати уявлення про комунікативні бар'єри, різновиди комунікативних конфліктів і комунікативні девіації та розуміння потреби

роботи над собою з метою виробити вміння та навички вирішувати комунікативні проблеми у професійній діяльності й особистому житті.

Опорні поняття: комунікативний бар'єр і конфлікт, комунікативна девіація, стереотип, взаємодія, комунікативна поведінка перекладача, усний переклад, письмове спілкування перекладача.

План теоретичного викладу:

1. Поняття про комунікативні бар'єри. Типологія комунікативних бар'єрів. Причини виникнення комунікативних бар'єрів.
2. Стереотипи в комунікації. Засоби профілактики й подолання комунікативних бар'єрів.
3. Типи конфліктів та причини їх виникнення.
4. Основні різновиди конфліктогенів.
5. Типи конфліктних особистостей. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях.
6. Методи поліпшення взаємин шляхом удосконалення механізмів комунікативної взаємодії перекладача з польської (іншої іноземної) мови на українську.
7. Поняття «комунікативна невдача» в прагмалінгвістичному аспекті. Класифікація комунікативних невдач. Основні причини виникнення комунікативних невдач.
8. Шляхи подолання комунікативних невдач.

Практична робота:

- нетворкінг: симуляція виникнення комунікативного бар'єру (у самотійно запропонованій ситуації) з носієм польської мови;
- симуляція мовної поведінки перекладача з польської на українську мову в конфліктній ситуації під час ділових переговорів з іноземними партнерами (запропонувати самотійно);
- проаналізувати приклад комунікативної невдачі перекладача та обґрунтувати пропозицію щодо можливості виправлення ситуації.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самотійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

Тема 4. Міжкультурна комунікація.

Комунікативна специфіка перекладацької діяльності (4 години)

Мета: системно розглянути проблему мовної особистості, моделі й етноспецифіку її поведінки; сформувати уявлення носіїв української мови про власну поведінку в професійних ситуаціях філолога-славіста.

Опорні поняття: комунікативна особистість, структура мовної особистості, комунікативний паспорт, мовний код, мовленнєвий етикет, комунікативна якість мовлення.

План теоретичного викладу:

1. Комунікативна особистість, мовна особистість, *homologues*: змістове наповнення термінологічних понять.
2. Структура мовної особистості: комунікативна, соціометрична, психологічна, соціоінтерактивна, мовна, мовленнєво-риторична, національно-культурна складові.
3. Моделі опису комунікативної поведінки особистості. Комунікативний паспорт учасників спілкування.
4. Етноспецифіка комунікативної поведінки. Аспекти мовного коду в міжкультурній комунікації.
5. Національно-культурні особливості мовленнєвого етикету. Комунікативні табу. Національно-культурна специфіка максим спілкування.
6. Невербальні особливості міжкультурної комунікації.
7. Комунікативні якості мовлення.

Практична робота:

- схарактеризувати мовну особистість викладача ;
- дати характеристику структури власної мовної особистості;
- проаналізувати власну поведінку як комунікативної особистості в професійній ситуації (реальній або симульованій);
- на основі аналізу з попереднього завдання запропонувати можливості удосконалення професійної поведінки славіста-перекладача.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

Модуль 2. Норми української літературної мови в роботі перекладача

Тема 5. Норма як ознака літературної мови (6 годин)

Мета: системно розглянути проблему мовної норми, її характеристики, історію формування літературної мови, зокрема української, умови для трансформації, а також типи норм сучасної української літературної мови.

Опорні поняття: норма, узус, статика та динаміка норми, змінність і сталість мовної норми, кодифікація норми, лінгвістичні словники.

План теоретичного викладу:

1. Загальнонародна та літературна українська мова. Стилї сучасної української літературної мови.
2. Норма як мовний феномен. Норма й узус. Мовна норма та літературна норма.
3. Норма як ознака літературної мови.
4. Історія формування української літературної мови.
5. Різновиди норми. Динаміка розвитку норми.
6. Лінгвістичні словники в роботі перекладача-славїста.
7. Машинний переклад в роботі перекладача-славїста.

Практична робота:

- дібрати мовний матеріал для ілюстрації різновидів норми в українській і польській мовах;
- дати характеристику різних типів словників української мови для роботи перекладача-славїста;
- дати характеристику різних типів словників польської мови для роботи перекладача-славїста;
- дібрати по одному прикладу тестів кожного стилю українською та польською мовами та провести порівняльний аналіз загальної характеристики кожного стилю.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

Тема 6. Норма в роботі перекладача-славіста (12 годин)

Мета: синтезувати теоретичні знання у практичній роботі над нормами української мови в перекладацькій діяльності.

Опорні поняття: норма, види норми, орфографічна, лексична, орфоепічна, пунктуаційна, морфологічна, синтаксична, стилістична норми; нормативні словники.

План теоретичного викладу:

1. Дотримання лексичних норм в роботі перекладача-славіста.
2. Дотримання фонетичних норм в роботі перекладача-славіста.
3. Дотримання орфоепічних норм в роботі перекладача-славіста.
4. Дотримання граматичних норм в роботі перекладача-славіста.
5. Дотримання пунктуаційних норм в роботі перекладача-славіста.
6. Дотримання стилістичних норм в роботі перекладача-славіста.

Практична робота:

- лексико-семантичний аналіз перекладних текстів українською мовою;
- фонетичний аналіз перекладних текстів українською мовою;
- орфоепічний аналіз перекладних текстів українською мовою;
- граматичний аналіз перекладних текстів українською мовою;
- пунктуаційний аналіз перекладних текстів українською мовою;
- стилістичний аналіз перекладних текстів українською мовою.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

Тема 7. Культура усного та письмового мовлення перекладача-славіста (10 годин)

Мета: синтезувати теоретичні знання у практичній роботі над культурою української мови в перекладацькій діяльності.

Опорні поняття: культура мови, правильність, чіткість, точність вживання, виразність тету, лексикон, майстерність, мовленнєвий етикет.

План теоретичного викладу:

1. Мовленнєвий етикет перекладача на українську мову.
2. Вербальна та невербальна культура перекладача на українську мову.
3. Культура письмового мовлення перекладача-славіста.
4. Оформлення текстів різних стилів перекладачем-славістом.

Практична робота:

- симуляція синхронного перекладу на українську мову публіцистичного тексту;
- симуляція синхронного перекладу на українську мову наукового тексту;
- симуляція синхронного перекладу на українську мову офіційно-ділового тексту;
- письмовий переклад офіційно-ділового тексту;
- письмовий переклад публіцистичного тексту;
- письмовий переклад наукового тексту;
- письмовий переклад художнього тексту.

Самостійна робота:

- скласти й опрацювати список літератури з теми на основі джерел, запропонованих у силабусі дисципліни (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>), а також дібраних самостійно;
- підготувати презентацію до одного з теоретичних питань теми.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна та додаткова:

див. Силабус освітньої компоненти «Українська мова в роботі перекладача» (<https://eportfolio.zu.edu.ua/media/Syllabus/284/buv06s60.pdf>)

Допоміжна:

1. Бойко І. В. Особливості перекладу юридичних документів та їх оформлення. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/boiko_osoblyvost_perekladu.pdf. Вказівки та інструкції для виконання перекладу документів. URL: <http://zdr.knu.ua/ua/biblioteka-1/bila-knyha-z#reformuvannia-ukrainskoiurydychnoi-osvity/360-vkazivky-ta-instruktsii-dlia-vykonannia#perekladu-dokumentiv>.
2. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24–29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>.
3. Домагальські С. Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу. Тернопіль, 2010.
4. Колесник, А. О., Белікова О. Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2010. №1. С. 719–727.
5. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О. В.Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf
6. Мультимедійний онлайн словник польської мови. URL: <https://slovyk.e-polish.eu/>.
7. Нова редакція українського правопису 2019. URL: https://issuu.com/393138/docs/ukr._pravopys_2019?utm_medium=referral&utm_source=osvitoria.media
8. Особливості діяльності бюро перекладів, 2017. URL;

- <https://www.0332.ua/list/68948>.
9. Паламарчук О., Стрельчук Г., Черниш Т. Польсько-український словник лінгвістичної термінології. Київ, 2003.
 10. Паламарчук О., Стрельчук Г., Черниш Т. Українсько-польський словник лінгвістичної термінології. Київ, 2004.
 11. Польські словники онлайн. URL: <https://instytutpolski.pl/kyiv/polski-slovniki-onlain/>.
 12. Посадова інструкція перекладача. URL: https://jobs.ua/job_description/view/1865.
 13. Словник польської мови від ProPolski. URL: <https://propolski.com/uk/slovnuk-polskoi-movy/>.
 14. Ст. 68 КПКУ від 13.04.2012 № 4651-VI. Перекладач. URL: https://kodeksy.com.ua/kriminal_no-protsestual_nij_kodeks_ukraini/statja-68.htm.
 15. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі. *Дивослово*. 2017. № 3. С. 62.
 16. Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. С.163. URL: <http://librarium.freehostia.com/suspil/mova/11/vstup-perekladoznavstva-terehova.html>.
 17. Топ 10 найкращих бюро перекладів в Україні: дослідження компанії Technolex Translation Studio, 2018. URL: <https://technolex.com/uk/>.
 18. Українсько-польський, польсько-український термінологічний словник: право, фінанси, економіка, торгівля / Уклад. І.С. Яценко. Київ, 2004.
 19. Усачева О. Супергерої видавництва: як народжується бестселер, 2018. URL: <https://budni.robota.ua/career/superheroyi-vydavnytstva-yak-narodzhuyetsya-bestseller#narodzhuyetsya-bestseller/>.
 20. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.
 21. Які бувають бюро перекладів: дослідження компанії Technolex Translation Studio, 2017. URL: <https://technolex.com/uk/articles/typical-types-of-translation-agencies.html>.
 22. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.
 23. Easy-polish. URL: <https://easy->

polish.com/ua/tornadot/tworddeflist.html?search=&letter=&pgpage=464.

24. Jopek Bosiacka A. Przekład prawny i sądowy. Warszawa, 2009, s. 87– 171.
25. Malinowska B. Specyfika przekładu współczesnych tekstów rosyjskich o tematyce ekonomicznej. Szczecin, 2001.
26. Transliteracja i transkrypcja słowiańskich alfabetów cyrylickich. URL: <https://sjp.pwn.pl/zasady/X-Transliteracja-i-transkrypcja-slowianskich-alfabetow-cyrylickich;629693.html>.

V. ЗАЛІКОВИЙ ПРОЄКТ

Редагування тексту онлайн перекладу з польської на українську мову

Алгоритм виконання

1. Самостійно вибрати текст польською мовою (публіцистичного чи наукового стилю) обсягом 9–10 тисяч знаків з пробілами.
2. Здійснити переклад мінімум трьома онлайн перекладачами.
3. Відредагувати кожний переклад.
4. Проаналізувати помилки в кожному перекладі, обґрунтувати свою редакцію.
5. Зіставити якість роботи обраних онлайн перекладачів, обґрунтувати висновок.

Захист залікового проєкту має бути представлений під час заліку:

- роздруковані варіанти машинного перекладу,
- роздрукований варіант аналітичного матеріалу,
- презентація проєкту (до 10 хвилин).

VI. ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Знайдіть слово, в якому допущено помилку:

- А) збагатити;
- Б) застелати;
- В) причепити;
- Г) намагатися;
- Д) перемагати.

2. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «е»:

- А) вич..сувати;
- Б) прир..кати;
- В) вт..кти;
- Г) запл..тати;
- Д) розб..рати.

3. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «и»:

- А) вит..рати;
- Б) стер..гтися;
- В) викор..нити;
- Г) прибор..гти;
- Д) оп..ктися.

4. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «і»:

- А) зач..пити;
- Б) відр..ктися;
- В) прич..сати;
- Г) наш..птувати;
- Д) спостер..гти.

5. Визначте рядок, у якому в усіх словах пропущено букву «і»:

- А) н..гтя, греб..нець, дор..жка;
- Б) крем..ня, г..стя, рад..сті;

- В) кам..ня, ін..ю, вип..чка;
- Г) вир..ю, л..ктя, чоб..та;
- Д) ім..ні, бездоріжжя, бат..га;

6. Знайдіть слово, у якому пропущено буквосполучення «-тс-«:

- А) неу..тво;
- Б) воя..тво;
- В) мисте..тво;
- Г) бага..тво;
- Д) юна..тво.

7. Знайдіть слово з буквосполученням «-тськ-«:

- А) солда..кий;
- Б) чума..кий;
- В) кременчу..кий;
- Г) спожива..кий;
- Д) дива..кий.

8. Знайдіть слово, у якому потрібно писати букву «щ»:

- А) доро(жч,щ)ати;
- В) ву(жч,щ)ати;
- В) кра(жч,щ)ати;
- Г) бря(жч,щ)ати;
- Д) дзи(жч,щ)ати.

9. Знайдіть слово з буквосполученням «-чч-«.

- А) Слова..ина;
- Б) солда..ина;
- В) Гали..ина;
- Г) рекру..ина;
- Д) копій..ина.

10. З'ясуйте, яке значення слова «вікно» є переносним:

- А) отвір для світла;
- Б) екран дисплея;
- В) отвір певного призначення в машині;
- Г) невеличке озерце в болоті;
- Д) вільна година між лекціями.

11. Укажіть слово, яке не сполучається зі словом «клітка»:

- А) для птахів;
- Б) грудна;
- В) організму;
- Г) сходова;
- Д) шахова.

12. Знайдіть таке словосполучення, у якому вжите багатозначне слово:

- А) красива пара — пара з рота;
- Б) літній день — літній чоловік;
- В) поставити хворому банки — купити дволітрові банки;
- Г) стрижка під бокс — ходити на бокс;
- Д) пісня вівсянки — каша з вівсянки.

13. Знайдіть прислів'я, у якому вжито антоніми:

- А) Сонце блищить, а мороз тріщить.
- Б) Грудень рік кінчає, а зиму починає.
- В) Де ластівка не літає, а в квітні додому прилітає.
- Г) Зробив діло, гуляй сміло.
- Д) Повзком, де низько, тишком, де слизько.

14. Знайдіть речення з діалектизмом:

- А) Пишний крислатий дуб привертав увагу багатьох мандрівників, які цікавляться пам'ятками минулого (І. Шаповал).
- Б) Я почав прислухатися та роздивлятися й незабаром помітив, що голоси лунали з молдавської колиби (М. Коцюбинський).
- В) Під стріхами хат дбайливі господині розвішали кетяги червоної калини (І. Цюпа).
- Г) Вкладали кореневища аїру в бурдюки з водою, щоб вода довго залишалася свіжою завдяки дії фітонцидів (Л. Павленко).

Д) Звичай щедрувати і частково колядувати і віншувати на Новий рік був переважно землеробським (Я. Головацький).

15. Знайдіть слово або словосполучення, яке пояснює фразеологізм «ганяти вітер по світу»:

- А) відпочивати;
- Б) ледарювати;
- В) бігати;
- Г) махати руками;
- Д) визначати напрям вітру.

16. З'ясуйте, який фразеологізм має значення «дуже повільно, не поспішаючи»:

- А) ні проїхати ні пройти;
- Б) ноги носять;
- В) носити камінь за пазухою;
- Г) нога за ногою;
- Д) пасти задніх.

17. Виберіть рядок, у якому всі слова однозначні:

- А) башта, галоп, борода, готель;
- Б) атлетика, ліжко, кисень, магнітофон;
- В) атака, горло, контур, крем;
- Г) дієта, диск, кабінет, бактерія;
- Д) картина, драма, юнак, вересень.

18. Виберіть рядок, у якому всі слова є синонімами до слова «дорога»:

- А) стежка, вулиця, бруківка, смуга, спуск;
- Б) провулок, путь, серпантин, об'їзд, артерія;
- В) трек, узвіз, магістраль, проспект, колія;
- Г) доріжка, бульвар, траса, путівець, асфальт;
- Д) шлях, гостинець, тракт, шосе, автострада.

19. Знайдіть рядок, у якому всі виділені слова вжито в прямому значенні:

- А) сталева воля, теплий погляд, гострий розум;
- Б) гостра страва, світлий розум, тепла осінь;

- В) золоті руки, ведмежа послуга, сталеві м'язи;
- Г) срібна голова, гострий кут, тепла зустріч;
- Д) сталевий зливоч, срібна ложка, теплий одяг.

20. У якому рядку всі слова запозичені?

- А) нотаріус, формула, черевики, красень, село;
- Б) театр, каска, яхта, новела, двері;
- В) табун, форма, завод, бадьорий, історія;
- Г) ангел, клас, кавун, парламент, кекс;
- Д) журитися, крига, прикмета, взуття, громадянин.

21. У якому рядку всі слова загальноживані?

- А) дитина, ластівка, малина, спокій, око;
- Б) долоня, різати, пісня, ранок, князь;
- В) косити, піонер, струна, однина, перо;
- Г) солодкий, двадцять, глюкоза, перебудова, кріпак;
- Д) папір, аргумент, меч, уста, динаміка.

22. У якому рядку всі слова є неологізмами?

- А) комп'ютер, аташе, диплом, редактор, бюро;
- Б) комюніке, форум, демократ, ювілей, сканер;
- В) ксерокс, абітурієнт, теза, приватизація, лізинг;
- Г) філософія, патріот, факс, аваль, градація;
- Д) промоутер, дилер, дайвінг, креативний, провайдер.

23. Знайдіть рядок, у якому всі фразеологізми мають однакове значення;

- А) вийти в люди; вийти на дорогу; вийти сухим із води;
- Б) відкрити душу; відкрити дорогу; відкрити очі;
- В) входити в норму; входити в колію; входити в русло;
- Г) давати відсіч; давати перцю; давати по руках;
- Д) жити, як вареник у маслі; жити, як горох при дорозі; жити, як у Бога за дверима.

24. У якому рядку фразеологізми є антонімами?

- А) як чорна хмара — як водою облитий;
- Б) як на голках — як стріла;
- В) гріти чуба — ганяти собак;
- Г) як на гарячому вугіллі — як у воді намочений;
- Д) співати дифірамби — співати хвалу.

25. Знайдіть іменник, який уживається тільки в однині:

- А) поверх;
- Б) канікули;
- В) зайчєня;
- Г) комашня;
- Д) сім'я.

26. Знайдіть рядок, у якому всі іменники належать до чоловічого роду:

- А) підручник, путь, розгляд, фікус;
- Б) розпродаж, Сибір, біль, дріб;
- В) грім, трудяга, особа, пенсне;
- Г) Київ, Львів, Тбілісі, Лондон;
- Д) професор, собака, староста, плакса.

27. Знайдіть рядок, у якому всі іменники належать до IV відміни:

- А) лікарня, ідея, зоря, рівня;
- Б) яблуна, знання, гавєня, ім'я ;
- В) білчєня, рідня, левєня, качєня;
- Г) проміння, здоров'я, доля, земля;
- Д) хлоп'я, кошєня, маля, плем'я.

28. Знайдіть рядок, у якому всі прикметники мають форму вищого ступеня порівняння:

- А) простіший, дуже розумний, чарівніший;
- Б) найдешевший, вищий, предобрий;
- В) мелодійніший, більш теплий, товщий;

- Г) превисокий, тихенький, тихіший;
- Д) глибший, синіший, величезний.

29. Знайдіть рядок, у якому наведено тільки займенники:

- А) абискільки, нічий, така, самі, собою;
- Б) деякий, коли, будь-хто, котра, чий;
- В) ти, себе, твій, де, дехто;
- Г) кожне, абичий, їхній, чому, вони;
- Д) він, наш, інший, всякий, увесь.

30. У якому рядку всі дієслова належать до I дієвідміни?

- А) відпочивати, стояти, пекти, зачиняти;
- Б) радити, стукати, пояснювати, вчити;
- В) водити, носити, друкувати, крутити;
- Г) казати, колоти, в'язати, нехтувати;
- Д) терпіти, колихати, стерегти, долимати.

31. Знайдіть рядок, у якому всі дієслова мають форму майбутнього часу:

- А) берегти, попросив, сміється;
- Б) росло, буде спати, розказуватиме;
- В) мандруватиме, гратимуться, буде володіти;
- Г) будуть купувати, буду вивчати, проводити;
- Д) плавати, готувати, фарбувала.

32. Знайдіть рядок, у якому всі дієслова неперехідні:

- А) організувати, стояти, дарувати, шукати;
- Б) закінчити, виростати, об'їздити, зігріти;
- В) підкреслити, зеленіти, залишити, свистіти;
- Г) умиватися, бігти, озирнутися, зібрати;
- Д) крокувати, замислитися, дихати, зітхати.

33. Знайдіть рядок, у якому наведено тільки прийменники:

- А) для, поміж, під, протягом;
- Б) з-посеред, якщо, з-за, у разі;

- В) ради, між, довкола, згідно з;
- Г) обабіч, на, що за, для того щоб;
- Д) ніби, наче, хоч, авжеж.

34. Знайдіть речення зі сполучником:

- А) Що то було за свято: веселе, яскраве, незабутнє!
- Б) Що потрібно зробити для допомоги потерпілим?
- В) Туристам повідомили, що погода зіпсується через два дні.
- Г) Учителька запитала, про що дізналися діти з оповідання.
- Д) Що написано пером — не виволочеш і волом.

35. Знайдіть синонім до слова «сердешний»:

- А) сердечний;
- Б) жалісливий;
- В) серцевий;
- Г) чутливий;
- Д) бідолашний.

36. З'ясуйте значення фразеологізму «кирпу гнути»:

- А) підлещуватися;
- Б) сердитися;
- В) хизуватися;
- Г) дурити;
- Д) залищатися.

37. Знайдіть фразеологізм, синонімічний наведеному: «Слово – не горобець, вилетить – не спіймаєш».

- А) Що вимовиш язиком, те не витягнеш і волом.
- Б) Як боїшся горобців, то не сій проса.
- В) Слово до слова — зложиться мова.
- Г) Горобець — молодець, а ластівка краща.
- Д) Старого горобця на полові не обдуриш.

38. Знайдіть слово, яке за лексичним значенням відповідає наведеному:
«Люстерко»:

- А) скельце;
- Б) дзеркальце;
- В) ліхтарик;
- Г) джерельце;
- Д) лампа.

39. Знайдіть слово з помилкою в наголосі:

- А) вирАзний;
- Б) вісімдесЯт;
- В) дОшка;
- Г) перепУстка;
- Д) старИЙ.

40. З'ясуйте, який варіант словосполучення потребує редагування:

- А) постраждати через необережність;
- Б) приїхати до Києва;
- В) приймати участь;
- Г) дотримуватися тиші;
- Д) оволодіти професією.

41. Знайдіть неправильно побудоване речення:

- А) Прийшовши додому, у вас буде можливість добре відпочити.
- Б) Вдома ми спілкуємося лише українською мовою.
- В) З питань, що мають важливе значення, приймають не рішення або коротку ухвалу, а резолюцію.
- Г) На чемпіонаті команда зазнала серйозної поразки.
- Д) Незважаючи на несприятливі кліматичні умови, хліборобам вдалося зібрати хороший урожай зернових.

42. Знайдіть речення, яке не потребує редагування:

- А) Доповідач потрапив у дуже незручне положення.
- Б) Виступ професора визвав неоднозначну реакцію присутніх.

- В) Зі сторони керівництва заводу було допущено ряд серйозних помилок.
- Г) Ремонтні роботи тривали на протязі всього місяця.
- Д) Ставлення хворого до лікаря несподівано змінилося.

43. Знайдіть слово чи словосполучення, що не відповідає мовним нормам:

У своїх численних(А) творах відомий український прозаїк(Б) порушує(В) самі пекучі(Г) проблеми нашого сьогодення(Д).

44. Утворіть словосполучення зі словом «вболівати»:

- А) за товариша;
- Б) грипом;
- В) на ангіну;
- Г) два тижні;
- Д) проблемами.

45. Знайдіть словосполучення, в якому прийменник вжитий неправильно:

- А) увійти до кімнати;
- Б) пройти повз будинок;
- В) виконати по дорученню;
- Г) за життя вченого;
- Д) отримати за рецептом.

46. Знайдіть словосполучення, яке не потребує редагування:

- А) за будь-яких обставин;
- Б) зворотна сторона медалі;
- В) думки співпадають;
- Г) захворівший товариш;
- Д) доказувати свою правоту.

47. Знайдіть словосполучення, у якому неправильно визначено рід іменника:

- А) дрібний пил;
- Б) сильна біль;
- В) злий собака;

- Г) важка путь;
- Д) суворий Сибір.

48. У якому варіанті слова поєднано неправильно?

- А) музична школа;
- Б) серцевий напад;
- В) корислива мета;
- Г) новий часопис;
- Д) вірна відповідь.

49. Знайдіть слово з помилкою в наголосі:

- А) новИй;
- Б) кОлесо;
- В) ненАвисть;
- Г) чотИрнадцять;
- Д) рідкИй.

50. З'ясуйте, який варіант словосполучення потребує редагування:

- А) зазнати втрат;
- Б) дякувати вчителя;
- В) заслужувати на увагу;
- Г) захворіти на кір;
- Д) дотримати слова.

51. Знайдіть правильно побудоване речення:

- А) Спілкуючись із жителями Риги, у мене вимальовується складна історія древнього латвійського народу.
- Б) Клінічні бази кафедри мають і продовжують оснащуватися сучасним обладнанням.
- В) Будучи сиротою, безбатченком, Чіпку зневажали діти, називали образливо.
- Г) Прийшовши додому, надворі стало темніти.
- Д) Проведена фахівцями робота з техніки безпеки дозволила запобігти можливим помилкам.

52. Знайдіть слово чи словосполучення, що не відповідає мовним нормам:

Упродовж року (А) студенти брали участь(Б) у численних(В) культурно-масових міроприємствах (Г), що проводилися за участю відомих майстрів художнього слова(Д).

53. Знайдіть речення, яке не потребує редагування:

А) Проблема збереження навколишнього середовища являється нині однією з найважливіших.

Б) Усі, без виключення, депутати проголосували за внесення по-правки до закону.

В) В уяві письменника постають прекрасні картини української природи.

Г) В екстремальних умовах у тварин понижується здібність до розмноження.

Д) В іншій статті головний персонаж роману охарактеризований більш повніше.

54. Знайдіть словосполучення, в якому прийменник вжито правильно:

А) розпитувати за сина;

Б) зошит по українській мові;

В) прийти в школу;

Г) доводити для відома;

Д) виконати на прохання.

55. Знайдіть словосполучення, у якому неправильно визначено рід іменника:

А) гіркий полин;

Б) далека путь;

В) гострий біль;

Г) сильний нежить;

Д) найвища ступінь.

56. Складіть словосполучення зі словом «оскаржувати»:

А) проблеми;

Б) події;

В) хворобу;

- Г) рішення;
- Д) зустрічі.

57. Знайдіть синонім до слова «обрій»:

- А) небокрай;
- Б) рубіж;
- В) путівець;
- Г) край;
- Д) шлях.

58. Знайдіть адекватний переклад з української «Мій син народився у 2020 році».

- А) Mój syn urodził się w dwa tysiące dwudziestym roku.
- Б) Mój syn urodziłem się w dwa tysiące dwudziestym roku.
- В) Mój synowie urodził się w dwa tysiące dwudziestym roku.
- Г) Mój syn urodził się w dwa tysiące dwudziestym roce.
- Д) Mój syn urodził się w dwie tysiące dwudziestym roku.

59. Знайдіть адекватний переклад з української «Оскільки він дуже запізнився, йому довелось вигадати одну переконливу причину».

- А) Ponieważ była bardzo spóźniona, musiała wymyślić jeden przekonujący powód.
- Б) Jeśli jest bardzo spóźniony, musiał wymyślić jeden przekonujący powód.
- В) Ponieważ był już spóźniony, musiał wymyślić jeden przekonujący powód.
- Г) Ponieważ był bardzo spóźniony, musiał wymyślić jedne przekonujący powód.
- Д) Ponieważ był bardzo spóźnionym, musiał wymyślić się jeden przekonujący powód.

60. Знайдіть адекватний переклад з української «дві жінки».

- А) dwie kobiety;
- Б) dwa kobiety;
- В) dwóch kobiety;
- Г) dwoje kobiety;
- Д) dwaj kobiety.

61. Знайдіть адекватний переклад з української «двоє поляків».

- A) dwie Polacy;
- Б) dwa Polacy;
- В) dwoch Polacy;
- Г) dwoje Polacy;
- Д) dwaj Polacy.

62. Знайдіть адекватний переклад з української «велике цабе».

- A) gruba ryba;
- Б) chuda ryba;
- В) czarna ryba;
- Г) tania ryba;
- Д) pierwsza ryba.

63. Знайдіть адекватний переклад з української «У городі бузина, а в Києві дядько».

- A) Co ma piernik do mleka.
- Б) Co ma piernik do piwa.
- В) Co ma piernik do cukru.
- Г) Co ma piernik do solu.
- Д) Co ma piernik do wiatraka.

64. Знайдіть адекватний переклад з української «Будувати повітряні замки».

- A) Budować zamki na wodzie.
- Б) Budować zamki na morze.
- В) Budować zamki na suficie.
- Г) Budować zamki na lodzie.
- Д) Budować zamki na podłodze.

65. Знайдіть адекватний переклад з української «Ківі – це фрукт».

- A) Kaki to owoc.
- Б) Kiwi to owoc.
- В) Kiwi to frukt.
- Г) Kaki to warzywa.

Д) Kiwi to warzywa.

66. Знайдіть синоніми до слова «duży».

- A) krzepki, wielki, ogromny, niemały, wydatny;
- Б) śliczny, cudowny, świetny, ładny. fajny;
- В) udatny, łaskawy, czuły, doskonały, przyjemny ;
- Г) niezdarny, kiepski, marny, niezdrowy, wrażliwy;
- Д) wściekły, surowy, groźny, paskudny, nerwowy.

67. Знайдіть синоніми до слова «piękny».

- A) krzepki, wielki, ogromny, niemały, wydatny;
- Б) śliczny, cudowny, świetny, ładny. fajny;
- В) udatny, łaskawy, czuły, doskonały, przyjemny ;
- Г) niezdarny, kiepski, marny, niezdrowy, wrażliwy;
- Д) wściekły, surowy, groźny, paskudny, nerwowy.

68. Знайдіть синоніми до слова «dobry».

- A) krzepki, wielki, ogromny, niemały, wydatny;
- Б) śliczny, cudowny, świetny, ładny. fajny;
- В) udatny, łaskawy, czuły, doskonały, przyjemny ;
- Г) niezdarny, kiepski, marny, niezdrowy, wrażliwy;
- Д) wściekły, surowy, groźny, paskudny, nerwowy.

69. Знайдіть синоніми до слова «slaby».

- A) krzepki, wielki, ogromny, niemały, wydatny;
- Б) śliczny, cudowny, świetny, ładny. fajny;
- В) udatny, łaskawy, czuły, doskonały, przyjemny ;
- Г) niezdarny, kiepski, marny, niezdrowy, wrażliwy;
- Д) wściekły, surowy, groźny, paskudny, nerwowy.

70. Знайдіть синоніми до слова «zły».

- A) krzepki, wielki, ogromny, niemały, wydatny;
- Б) śliczny, cudowny, świetny, ładny. fajny;
- В) udatny, łaskawy, czuły, doskonały, przyjemny ;

Г) niezdarny, kiepski, marny, niezdrowy, wrażliwy;

Д) wściekły, surowy, groźny, paskudny, nerwowy.

71. Визначте правильний переклад слова WOŃ.

А) сморід;

Б) запах;

В) геть;

Г) он там;

Д) він.

72. Визначте правильний переклад слова UROK.

А) урок;

Б) лекція;

В) чарівність;

Г) пристрій;

Д) зурочення.

73. Визначте правильний переклад слова DUMA.

А) думка;

Б) гордість;

В) рада;

Г) думати;

Д) видумка.

74. Визначте правильний переклад слова POJAZD.

А) транспортний засіб;

Б) поїзд;

В) потяг;

Г) їдьмо;

Д) шлях.

75. Визначте правильний переклад слова AWANS.

А) аванс;

Б) пенсія;

В) стипендія;

- Г) соціальна допомога;
- Д) підвищення.

76. Визначте правильний переклад слова PENSJA.

- А) аванс;
- Б) пенсія;
- В) стипендія;
- Г) соціальна допомога;
- Д) заробітна плата.

77. Визначте правильний переклад слова EMERYTURA.

- А) аванс;
- Б) пенсія;
- В) стипендія;
- Г) соціальна допомога;
- Д) заробітна плата.

78. Визначте правильний переклад слова POCIĄG.

- А) транспортний засіб;
- Б) поїзд;
- В) кавалькада;
- Г) переїзд;
- Д) рейки.

79. Визначте правильний переклад слова MYŚL.

- А) порада;
- Б) мисль;
- В) думати;
- Г) міркування;
- Д) ідея.

80. Визначте правильний переклад слова SMRÓD.

- А) сморід;
- Б) смородина;

- В) запах;
- Г) мряка;
- Д) аромат.

81. Визначте правильний переклад слова LEKCJA.

- А) урок;
- Б) заняття;
- В) лекція;
- Г) розклад;
- Д) догана.

82. Визначте правильний переклад слова ZALICZKA.

- А) авансова виплата;
- Б) заліковка;
- В) залік;
- Г) нарахування;
- Д) зарплата.

83. Визначте правильний переклад слова MAGAZYN.

- А) журнал;
- Б) магазин;
- В) супермаркет;
- Г) склад;
- Д) ринок.

84. Визначте правильний переклад слова SKLEP.

- А) капличка;
- Б) склеп;
- В) магазин;
- Г) ринок;
- Д) наклеп.

85. Визначте правильний переклад слова SKORO.

- А) швидко;
- Б) якщо;

- В) завтра;
- Г) бігом;
- Д) повільно.

86. Визначте правильний переклад слова WKRÓTCE.

- А) коротко;
- Б) швидкий;
- В) короткий;
- Г) скоро;
- Д) недовго.

87. Визначте правильний переклад слова GADAĆ.

- А) базікати;
- Б) згадувати;
- В) ворожити;
- Г) пророчити;
- Д) вважати.

88. Визначте правильний переклад слова GRANATOWY.

- А) темно-синій;
- Б) гранатовий;
- В) червоний;
- Г) пурпурний;
- Д) рожевий.

89. Визначте правильний переклад слова KOZAKI.

- А) козаки;
- Б) козацтво;
- В) зимові чобітки;
- Г) стадо кіз;
- Д) куртка.

90. Визначте правильний переклад слова MYLNY.

- А) мильний;

- Б) помилковий;
- В) помилково;
- Г) помилка;
- Д) пральний.

91. Визначте правильний переклад слова PISARZ.

- А) письменник;
- Б) друкарська машинка;
- В) ручка для письма;
- Г) писар;
- Д) пенал.

92. Визначте правильний переклад слова ROZKAZ.

- А) розповідь;
- Б) оповідання;
- В) плітки;
- Г) намовляння;
- Д) наказ.

93. Визначте правильний переклад слова SPOSOBNOŚĆ.

- А) здатність;
- Б) спроможність;
- В) талант;
- Г) зручний випадок, можливість;
- Д) професійність.

94. Визначте правильний переклад слова TRAWNIK.

- А) лікар нетрадиційної медицини;
- Б) знахар;
- В) місяць травень;
- Г) газон;
- Д) кишечник.

95. Визначте правильний переклад слова UPOMINAĆ.

- А) робити зауваження;
- Б) згадувати;
- В) забувати;
- Г) пам'ятка;
- Д) записник.

96. Визначте правильний переклад слова WYGODNY.

- А) вигідний;
- Б) зручний;
- В) вигаданий;
- Г) корисний;
- Д) шкідливий.

97. Визначте правильний переклад слова ZAKAZ.

- А) заборона;
- Б) замовлення;
- В) замовляння;
- Г) переказ;
- Д) залишок.

98. Визначте правильний переклад слова WZÓR.

- А) погляд;
- Б) зразок, приклад;
- В) подив;
- Г) окуляри;
- Д) отвір.

99. Визначте правильний переклад слова ZDANIE.

- А) речення, фраза, судження;
- Б) завдання;
- В) будівля;
- Г) здивування;
- Д) припущення.

100. Визначте правильний переклад слова ZIMNY.

- A) зім'ятий ;
- Б) холодний;
- В) зимовий;
- Г) холодно;
- Д) мерзлий.

101. Визначте правильний переклад слова CZASZKA.

- A) чашка;
- Б) голова;
- В) миска;
- Г) філіжанка;
- Д) череп.

102. Визначте правильний переклад слова BIESIADA.

- A) бесіда;
- Б) розмова;
- В) бенкет;
- Г) альтанка;
- Д) домовленість.

103. To jest Tomek.

- a) Kto ona jest?
- b) Co to jest?
- c) Kto to jest?
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

104. To jest zeszyt.

- a) Kto on jest?
- b) Co to jest?
- c) Kto to jest?
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

105. Mam 25 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

106. Mam 24 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

107. Mam 31 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

108. Ono ma 1 ...

- a) rok
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

109. Piotr i Andrzej ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteśmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

110. Piotr i Anna ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteście
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

111. My ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteście
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

112. On ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteście
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

113. Panie Profesorze.

- a) Siema!
- b) Cześć!
- c) Dzień dobry!
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

114. Pani Magdo.

- a) Siema!
- b) Cześć!
- c) Dzień dobry!
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

115. Blondynki mają ... włosy.

- a) brązowe
- b) jasne
- c) ciemne
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

116. Brunetki mają ... włosy.

- a) białe
- b) jasne
- c) ciemne
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

117. "Co do picia?"

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

118. Można się opalać:

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

119. "Proszę o paszport."

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

120. "Boli mnie głowa, mam katar i kaszel."

- a) w sklepie
- b) u lekarza
- c) w barze
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

121. "Proszę o jeden bochenek chleba."

- a) w sklepie
- b) u lekarza
- c) w barze
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

122. "Płaci pan kartą czy gotówką?"

- a) w domu
- b) w sklepie
- c) w tramwaju
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

123. "Płaci pan gotówką czy kartą?"

- a) kartą
- b) karta
- c) kartami
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

124. "Proszę rozmiar 42."

- a) w kinie
- b) w sklepie
- c) w kawiarni
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

125. "Proszę 2 bilety."

- a) w kinie
- b) w sklepie
- c) w kawiarni
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

126. W jeziorze:

- a) opalamy się
- b) pływamy
- c) jeździmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

127. Motorem:

- a) opalamy się
- b) pływamy
- c) jeździmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

128. Możemy podróżować:

- a) *pociągiem*
- b) rowerze
- c) namiotem
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

129. Możesz jeździć:

- a) *pociągiem*
- b) rowerze
- c) namiotem
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

130. Czego nie można zbierać:

- a) znaczków
- b) truskawek
- c) sukcesów
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

131. Co można zbierać:

- a) znaczki
- b) sukcesy
- c) mamy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

132. “Nie można tak spędzać ...!”

- a) pieniędzy
- b) sen
- c) weekendu
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

133. To jest Tomek.

- a) Kto ona jest?
- b) Co to jest?
- c) Kto to jest?
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

134. To jest zeszyt.

- a) Kto on jest?
- b) Co to jest?
- c) Kto to jest?
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

135. Mam 25 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

136. Mam 24 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

137. Mam 31 ...

- a) lata
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

138. Ono ma 1 ...

- a) rok
- b) lat
- c) roków
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

139. Piotr i Andrzej ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteśmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

140. Piotr i Anna ... z Polski.

- 1) jest
- 2) są
- 3) jesteśmy
- 4) Немає правильної відповіді
- 5) Всі відповіді правильні

141. My ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteśmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

142. On ... z Polski.

- a) jest
- b) są
- c) jesteśmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

143. Panie Profesorze.

- a) Siema!
- b) Cześć!
- c) Dzień dobry!
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

144. Pani Magdo.

- a) Siema!
- b) Cześć!
- c) Dzień dobry!
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

145. Blondynki mają ... włosy.

- a) brązowe
- b) jasne
- c) ciemne
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

146. Brunetki mają ... włosy.

- a) białe
- b) jasne
- c) ciemne
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

147. "Co do picia?"

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

148. Można się opalać:

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

149. "Proszę o paszport."

- a) w restauracji
- b) w konsulacie
- c) na plaży
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

150. "Boli mnie głowa, mam katar i kaszel."

- a) w sklepie
- b) u lekarza
- c) w barze
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

151. "Proszę o jeden bochenek chleba."

- a) w sklepie
- b) u lekarza
- c) w barze
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

152. "Płaci pan kartą czy gotówką?"

- a) w domu
- b) w sklepie
- c) w tramwaju
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

153. "Płaci pan gotówką czy kartą?"

- a) kartą
- b) karta
- c) kartami
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

154. "Proszę rozmiar 42."

- a) w kinie
- b) w sklepie
- c) w kawiarni
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

155. "Proszę 2 bilety."

- a) w kinie
- b) w sklepie
- c) w kawiarni
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

156. W jeziorze:

- a) opalamy się
- b) pływamy
- c) jeździmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

157. Motorem:

- a) opalamy się
- b) pływamy
- c) jeździmy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

158. Możemy podróżować:

- a) *pociągiem*
- b) rowerze
- c) namiotem
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

159. Możesz jeździć:

- a) *pociągiem*
- b) rowerze
- c) namiotem
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

160. Czego nie można zbierać:

- a) znaczków
- b) truskawek
- c) sukcesów
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

161. Co można zbierać:

- a) znaczki
- b) sukcesy
- c) mamy
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

162. “Nie można tak spędzać ...!”

- a) pieniędzy
- b) sen
- c) weekendu
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

163. Jego siostra ...

- a) jest studentka
- b) studentka
- c) jest studentką
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

164. Chcę posłuchać ...

- a) muzykę klasyczną
- b) muzyki klasycznej
- c) muzyku klasycznu
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

165. Cały dzień bolała ... głowa.

- a) jemu
- b) mu
- c) u niego
- d) go
- e) Немає правильної відповіді

166. ... zaplanowali wycieczkę.

- a) Węgowie
- b) Węgrzy
- c) Węgrzowie
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

167. О третій годині дня (переклад на польську).

- a) w trzy godziny dnia
- b) trzy godziny dnia
- c) trzeciej godzinie po południu
- d) w trzeciej godzinie po południu
- e) Немає правильної відповіді

168. Urodziłem się w roku ... (2007).

- a) dwa tysiące siódmym
- b) wutysięcznym siódmym
- c) dwa tysięcy siódmym
- d) dwutysięcznym siódmym
- e) Немає правильної відповіді

169. Ten wiersz został napisany ...

- a) znanym poetem
- b) znanym poetą
- c) znanym poetę
- d) przez znanego poetę
- e) Немає правильної відповіді

170. ... ukradli portfele.

- a) Złodzieje
- b) Złodzieji
- c) Złodziej
- d) Złodzieja
- e) Немає правильної відповіді

171. ... poszli do wojska.

- a) Wszystkie młode mężczyźni
- b) Wszystkie młode mężczyzny
- c) Wszyscy młodzi mężczyźni
- d) Wszyscy młode mężczyźni
- e) Немає правильної відповіді

172. Wczoraj byłam w ...

- a) muzeju
- b) muzeumie
- c) muzeum
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

173. Mój plecak jest ... od twojego.

- a)
- b) lżejszy
- c) lżej
- d) bardziej lekki
- e) Немає правильної відповіді
- f) Всі відповіді правильні

174. Dziewczyny ... owoce.

- a) jada
- b) jedzą
- c) jeda
- d) Немає правильної відповіді
- e) Всі відповіді правильні

VII. ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
<i>Задовільно</i>		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
<i>Незадовільно</i>	<i>Не зараховано</i>	60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
		35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів навчальної дисципліни (ПОМ) розраховується:

№ модулю	M %n (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	M_{%1} = 30
Модуль 2	M_{%1} = 70
Сума	100

ЗАЛІК

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є залік то залікова оцінка (ЗО) з освітньої компоненти дорівнює підсумковій оцінці з вивчених модулів (ПОМ).

$$ЗО = ПОМ$$

VIII. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ЗВО

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (правила поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, тощо). Не допускається академічний та будь-який інший плагіат, фальсифікації, фабрикації, списування; забороняється використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засобами електронного зв'язку); при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації необхідно вказати джерело, використане під час виконання.

Політика щодо відвідування

Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету https://zu.edu.ua/offic/pravyly_vn_rozporiyadku.pdf та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999>, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу відповідних навчальних дисциплін.

Політика щодо перескладання

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни. Відповідно до положення «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf кожне лабораторне,

семінарське та практичне заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни.

Політика щодо дедлайнів

Викладач встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив навчальні заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи.

До підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які отримали поточні оцінки на усіх передбачуваних робочою навчальною програмою аудиторних навчальних заняттях. До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється перескладати окремі елементи модуля (завдання) з метою отримання вищих поточних оцінок під час консультацій із навчальної дисципліни, які проводяться впродовж семестру.

Політика щодо апеляцій

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>.

